

Een wandeling door Loenen aan de Vecht,
langs de Vecht naar Nieuwersluis en weer terug.

Een wandeling door Loenen

Het dorp Loenen bestond reeds vóór het jaar 1000. Keizer Otto schenkt in het jaar 953, aan bisschop Balderik: datgene wat Graaf Hatto in *Lona* bezat. De vroegst bekende gebouwen uit de geschiedenis van Loenen, zijn de kastelen en de grote kerk.

De wandeling begint op de oude klapbrug over de Vecht, middenin het dorp.

U begint de wandeling richting de oude dorpskern. Als u op de brug staat en u kijkt over de rivier de Vecht, dan moet u zich bedenken dat deze rivier de belangrijkste verbinding is geweest tussen Utrecht en Amsterdam. Het meeste verkeer ging via het water. Het betrof zowel vracht- als personenvervoer via trekschuiten, die vanaf de jaagpaden, via de oevers van de rivier werden voortgetrokken door paarden- of menskracht. Zoals u vanaf de brug kunt zien, is er in het dorp helemaal geen mogelijk om vanaf de wal de schuiten voort te trekken. In het dorp moest worden 'geboomd' met behulp van vaarbomen.

Vanaf de brug heeft u ook een mooi uitzicht op de tuinen van de woningen aan de Dorpsstraat. In veel van deze tuinen staat nog een theekoepel. Nergens in Nederland vind je nog zoveel van deze bouwwerken als in Loenen. In de hele gemeente zijn er nog 20. De meeste stammen uit eind 18^e, begin 19^e eeuw.

Op de kruising in het midden van het dorp slaat u rechtsaf. Hier vind u het oudste gedeelte van het dorp. Het huisje op de hoek van de kruising, staat bekend als 'Het kasteeltje' en stamt waarschijnlijk uit 1629, hier zetelde de Stichtse rechtbank, waartoe Loenen behoorde.

U loopt nu rechtsaf de Dorpsstraat in.

U komt nu op het kerkplein, waar u mooi zicht heeft op de grote kerk. De kerktoren bereikt een lengte van 55 meter. Het puntje van de toren staat ongeveer 80 centimeter uit het lood en bij sterke wind staat de toren een beetje te wiebelen. Dit veroorzaakte reeds menige scheuren in het middenschip van de kerk.

Het betreft hier een laat-gotische kruiskerk, waarvan het oudste gedeelte (het koor) stamt uit ± 1350. Bij herstelwerkzaamheden na een grote brand in 1945, zijn overblijfselen gevonden, die erop wijzen dat op de plaats van deze kerk reeds vóór 1350 een kleinere kapel moet hebben gestaan. De kerk was gewijd aan bisschop Ludger, die reeds in de 8e eeuw in deze streek het christendom predikte. Het oudste gedeelte van de kerk is opgebouwd uit tufsteen, in tegenstelling tot de rest van de kerk, die is opgebouwd uit bakstenen. Dit is goed te zien aan de buitenkant van de kerk.

Tegenover de kerk, richting de Vecht, ziet u de Vischmarkt. Hier werd vroeger de gevangen vis gelost en meteen verhandeld. Vooral baars werd hier veel gevangen. Loenen stond ook bekend om zijn boterbaarzen, die je nergens zo lekker kon eten als in Loenen.

De Dorpsstraat moet al eeuwenlang het huidige patroon hebben. Vroeger hadden de aan de Vecht gelegen panden vaak een handelsfunctie. Veel brandgangen waardoor het water uit de Vecht werd gehaald zijn nog herkenbaar. In de loop der jaren is veel aan de bebouwing vernieuwd en gerestaureerd. De gemeente Loenen bezit 213 monumenten, 3 beschermde dorpsgezichten: Loenen, Vreeland en Loenersloot en een archeologisch monument: het voormalig kasteel Cronenburgh.

Wandelend door de Dorpsstraat in noordelijke richting vindt u aan uw rechterhand een voormalige bierbrouwerij uit de 17e eeuw op nummer 84. Deze brouwerij heeft op de hoek nog een oorspronkelijke lantaarnbeugel. De zijgevel is nog helemaal oorspronkelijk.

De wandeling voert ons langs een paar schitterende overtuinen.

Dit zijn tuinen die behoren bij de huizen die er tegenover aan de Dorpsstraat liggen. De Dorpsstraat is hier ook eigendom van de eigenaren van de woningen. Huis 'Leeuwendijk' vinden we op nummer 69 en is gebouwd in Lodewijk XIV bouwstijl. Op de tegenover gelegen vechtoever is de koepel van de buitenplaats 'Oud-Over' zichtbaar.

Op nummer 81 vinden we het huis 'Beek en Hoff', gebouwd in

1752. Het oorspronkelijke gebouw is later uitgebreid, hetgeen duidelijk te herkennen is aan de smallere ramen welke op de scheiding tussen oud en nieuw zijn geplaatst. Het huis heeft de laatste jaren dienst gedaan als klooster, tot het in 1993 werd overgenomen door de gemeente Loenen, om dienst te doen als gemeentehuis. Het gebouwtje tegenover het huis, was vroeger een verffabriek. Verder staan er nog een kindershuisje, een theekoepel en een zitje langs het water.

Aan het einde van de Dorpsstraat staat een korenmolen. Deze

stellingmolen 'De Hoop' stamt uit 1906. Bij de molen slaat u linksaf, waar u bij de theekoepel weer linksaf slaat de Molendijk op. Aan het einde van de Molendijk slaat u weer bij een theekoepel linksaf.

Op de kruising aangekomen, waar u reeds eerder heeft gestaan,

slaat u rechtsaf. Op de hoek is sigarenmagazijn 'De Beurs' gevestigd. Dit was aan het einde van de vorige eeuw een beurs waar loonwerk werd verhandeld.

U loopt de Dorpsstraat helemaal uit tot u niet verder kunt, daar

gaat u links, waar u het eerste gedeelte van het oude jaagpad volgt. Het weiland aan de rechterzijde is het archeologisch monument. Hier heeft vroeger het kasteel Cronenburgh gestaan. Dit kasteel werd in 1260 gebouwd en was eigendom van de heer van Amstel. In 1296 is Floris V daar gevangen geweest. De Vecht stond hier rechtstreeks in verbinding met de slotgracht, die nu nog gedeeltelijk te zien is. De huisjes rechts zijn gebouwd van stenen van het kasteel.

Aan het einde van dit stukje jaagpad steekt u de weg over en vervolgt het jaagpad. De brug aan uw linkerhand is in 1933 door de latere NSB-leider Mussert gebouwd.

Langs het jaagpad ziet u aan uw rechterzijde een aantal mooie buitenplaatsen. U loopt het jaagpad helemaal uit tot Nieuwersluis. Hier gaat u de brug over naar de andere vechtoever. Het kazernecomplex aan uw rechterhand als u op de brug loopt. Is de Willem III kazerne. In eerste instantie (1877) opgericht als pupillenschool voor jongens van 12 tot 16 jaar in opleiding voor (onder-)officier. Later werd dit een militaire gevangenis.

De weg terug aan de overzijde van de Vecht voert via de rivierdijk naar de sluis. Dit is de enige (grotere) verbinding met de Loosdrechtse Plassen. Het is de moeite waard om sluiswachter Leo Oor een paar keer te zien schutten, bovendien heeft de sluiswachter een klein winkeltje met allerlei leuke koopwaar.

De wandeling gaat weer verder over de rivierdijk richting Loenen.

Aan het einde van de Mijndensedijk steekt u over naar Oud-Over, waar u uw wandeling vervolgt. Aan uw linkerzijde wandelt u langs de buitenplaats "Vegtlust". Eén van de grotere buitenplaatsen in de Vechtstreek (het gemeentehuis in Maarssen, de buitenplaats "Goudenstein" maar ook het buiten "Vredenhoff" tussen Loenen en Nieuwersluis zijn grote buitenplaatsen).

Verderop treft u aan uw rechterhand de buitenplaats "Bij-Dorp" met een mooie overtuin.

Iets verder slaat u linksaf, de Brugstraat in en ziet u de brug weer waar u vandaan vertrokken bent voor uw wandeling.